

Chương trình Việt Nam Sắc Hương Xưa 10 & Hội Thảo Đàn Tranh kỳ 1 – ngày 3-5 tháng 8, 2018

Phỏng vấn nghệ sĩ Tỳ bà Nguyễn Thị Thanh

Nghệ sĩ Nguyễn Thị Thanh tốt nghiệp Nhạc viện Hà Nội chuyên ngành Đàn Tỳ Bà vào năm 1966-1976. Sau năm 1975, cô chuyển vào Sài Gòn tham gia học tập và Giảng dạy tại nhạc viện khoa Âm nhạc Dân tộc chuyên ngành Đàn Tỳ Bà. Cô đã đào tạo được nhiều lớp nghệ sĩ thành đạt tại như: Nguyễn Thị Thúy Huỳnh, Nguyễn Phương Thùy. Ngoài công tác giảng dạy, nghệ sĩ Nguyễn Thị Thanh còn trình diễn ở nhiều quốc gia trên thế giới như Nam Hàn, Pháp, v.v.

Người Việt Ngày Nay (NVNN): Khi âm nhạc Việt Nam đang bị mai một, Tàu hoá, Âu hoá, từng là một giảng viện khoa âm nhạc dân tộc cô nghĩ gì về Hội Thảo Đàn Tranh kỳ 1 do Đoàn Văn Nghệ Dân Tộc Hương Việt thực hiện?

Nghệ sĩ Nguyễn Thị Thanh: Đến với Hội Thảo Đàn Tranh kỳ một theo tôi nghĩ, âm nhạc Việt Nam không bị Tàu hoá, không bị Âu hoá. Nó vẫn đang phát triển tuy không ồn ào bề nổi, nhưng nó vẫn cháy một cách âm ỉ vì vẫn còn những lớp thanh thiếu niên hướng tới nó và học nó để phát triển nó. Không những ở trong nước mà ở hải ngoại, các bạn trẻ vẫn hướng về âm nhạc dân tộc cụ thể là Đoàn Văn Nghệ Dân Tộc Hương Việt, các bạn đã làm được nhiệm vụ gìn giữ cái

hồn Việt trong CĐNV hải ngoại. Các bạn đã đóng góp một phần không nhỏ trong sự nghiệp gìn giữ và phát triển âm nhạc dân tộc. Vì vậy, âm nhạc Việt Nam sẽ không bị Âu hóa cũng như Tàu hoá.

NVNN: Xin cô cho biết đôi chi tiết về cái đàn tỳ bà Việt Nam?

Nghệ sĩ Nguyễn Thị Thanh: Theo như một số tài liệu đã được ghi thì đàn tỳ bà Việt Nam có nguồn gốc từ Trung Quốc. Vì sao lại gọi là tỳ bà vì nó được phiên âm từ tiếng Pipa của Trung Quốc mà ra. Tỳ có nghĩa là gậy xuống và Bà là gậy lên. Ở Đại Hàn thì gọi là Dang-Bipa và Hyang-Bipa hiện nay đã thất truyền. Nhật Bản thì gọi là Biwa. Đã có lúc đàn Biwa đứng trước bờ vực của diệt vong nhưng nhờ có chính phủ Nhật Bản đã nhận ra được giá trị văn hóa truyền thống và đã mời các nghệ nhân đàn Biwa để truyền dạy lại cho thế hệ trẻ. Còn ở Việt Nam từ khi nó xuất hiện cho đến nay, trải qua bao thăng trầm, nhưng tỳ bà vẫn tồn tại và phát triển vì nó vẫn nói được tiếng nói của Việt Nam thông qua kỹ thuật rung nhún của bàn tay trái, trong khi Pipa của Trung Quốc sử dụng các kỹ thuật chạy ngón và kỹ thuật của bàn tay phải. Các bạn thoát nghe thì có vẻ hay đấy nhưng rồi quên đấy. Nhưng khi nghe tỳ bà Việt Nam thì nghe đấy nhưng rồi từ từ nó thấm lúc nào không hay.

NVNN: Xin cô nói thêm về sự khác biệt của cây đàn tỳ bà Việt Nam và của các loại đàn tỳ bà cùng họ.

Nghệ sĩ Nguyễn Thị Thanh: Như tôi đã trình bày ở trên, đàn Tỳ bà Việt Nam nó nói được tiếng nói của Việt Nam. Đó là tiếng nói Việt Nam có năm thanh: huyền, sắc, hỏi, ngã, nặng. Chính vì vậy mà nó đã được Việt Nam hóa từ cây đàn Pipa của Trung Quốc, nên nó sẽ khác với lại các loại đàn tỳ bà khác, bởi vì nhạc cụ nào muốn tồn tại được ở nước đó và trở thành cây đàn

của nước đó thì nó phải nói được tiếng nói của nước đó. Cũng như là Dang-bipa hay Hyang-bipa của Đại Hàn nó thất truyền vì nó không nói được tiếng nói của người Đại Hàn, chính vì vậy mà đàn tỳ bà Việt Nam nó có cái hay và nó có cái chiều sâu mà người nghe từ từ mới cảm thụ được.

NVNN: Cô có thể bật mí tiết mục trình diễn của mình trong đêm hoa nhạc Việt Nam sắc hương xưa 10?

Nghệ sĩ Nguyễn Thị Thanh: Được Đoàn Văn Nghệ Dân Tộc Hương Việt mời trình diễn, tôi rất vinh dự và cảm động khi được tham gia chương trình này. Trong đó tôi sẽ đọc tấu bài Kể Chuyện Quê Hương của cô giáo mình là nghệ sĩ tỳ bà Mai Phương và cùng hoà một tiết mục song tấu tranh tỳ Về Miền Sông Nước. Đây là một tác phẩm mới của giáo sư Nguyễn Châu viết tặng cho Đoàn Văn Nghệ Dân Tộc Hương Việt đặc biệt cho chương trình này. Ngoài ra tôi sẽ tham gia hòa tấu các làn điệu Chèo, Tài tử, Nhã nhạc Huế cùng với nghệ sĩ đàn Tranh Kim Uyên, Kim Yên, và giáo sư Nguyễn Châu

NVNN: Theo phỏng vấn hiện nay khi các lớp nghệ sĩ trẻ đều theo học đàn tỳ bà của Trung Quốc cô có suy nghĩ gì về tương lai của cây đàn tỳ bà Việt Nam?

Nghệ sĩ Nguyễn Thị Thanh: Đúng là thực tại hiện nay ở Việt Nam hay ở hải ngoại, đàn tranh đang bị đàn Guzhang của Trung Quốc thâm nhập vào, theo tôi thấy có người dạy thì sẽ có người học, chính vì có người dạy cho nên mới có người học. Tôi không bài bác đàn tỳ bà Trung Quốc vì âm nhạc có tính kế thừa cái gì hay thì mình học, như các kỹ thuật của tay phải và cách chạy ngón của bàn tay trái. Trong khi đặc trưng nhất của đàn tỳ bà Việt Nam là cách rung, nhún của bàn tay trái, nơi tạo ra cái hồn của âm nhạc. Cho nên chúng ta phải giữ gìn và phát triển nó.

NVNN: Đến với Hội Thảo Đàn Tranh lần thứ nhất tại Hoa Kỳ cô sẽ chuẩn bị đề tài gì cho hội thảo?

Nghệ sĩ Nguyễn Thị Thanh: Ở hội thảo này tôi sẽ giới thiệu cho các bạn biết một số nét đặc trưng của Âm nhạc Việt Nam, cụ thể là

tính chất lòng bản trong các bài nhạc cổ truyền Việt Nam. Qua đây các bạn sẽ thấy được sự phong phú cũng như cách chơi nhạc giữa các nghệ sĩ với nhau.

NVNN: Theo cô làm thế nào để khuyến khích học viên theo học nhạc dân tộc?

Nghệ sĩ Nguyễn Thị Thanh: Việc khuyến khích học âm nhạc dân tộc là cả một vấn đề. Nó có hai vế. Một vế là về vấn đề giảng dạy, một vế là chính sách đãi ngộ. Giảng dạy thì người dạy phải dùng hết tâm huyết của mình để truyền đạt lại cho các em những cái hay, cái đẹp của âm nhạc dân tộc và hướng các em vào lòng tự hào dân tộc. Đó là mình đã đóng góp một phần để gìn giữ cái bản sắc dân tộc. Còn về phía chính sách đãi ngộ thì nên có những học bổng dành riêng cho những nhạc cụ đang có nguy cơ bị thất truyền để người học an tâm về nghề cũng như về kinh tế.

NVNN: Cô có dự định gì trong tương lai?

Nghệ sĩ Nguyễn Thị Thanh: Sức người có hạn nên tôi cũng cố gắng giảng dạy và biểu diễn để truyền đạt lại cho thế hệ tương lai cái hay cái đẹp của âm nhạc Việt Nam nói chung và đàn tỳ bà nói riêng.

NVNN: Xin cảm ơn nghệ sĩ Nguyễn Thị Thanh và xin hẹn gặp lại cô tại Hội Thảo Đàn Tranh kỳ 1 cũng như chương trình hòa nhạc dân tộc đặc sắc “Việt Nam Sắc Hương Xưa 10” do Đoàn Văn Nghệ Dân Tộc Hương Việt thực hiện.

Chương Trình “Việt Nam Sắc Hương Xưa 10” sẽ tổ chức vào Thứ 7, ngày 4 tháng 8, 2018 tại Shorecrest Performing Arts Center với sự góp mặt của Giáo sư Nguyễn Châu, Nghệ sĩ Kim Uyên, Nguyễn Thị Thanh, Kim Yên, Liên Tâm, Thanh Hiệp, Diệu Trinh, Tố Chương, Vưu Láng, Phạm Hương, Nguyễn Phương Stephanie, Việt Hải, cùng các đoàn văn nghệ truyền thống Việt Nam: Đoàn Văn Nghệ Dân Tộc Hương Việt, Lạc Hồng (California), Tre Việt (Toronto Canada), Tiếng Hoài Hương (Portland, Oregon). Vé có bán tại Trung Tâm Chăm Trị Y Học Cổ Truyền Ngân Hạc (425), 361-2265 <http://vietmelody.org>